

BREGNEBJERG

NÆM 1998:123

Næstved Museum 2001

BREGNEBJERG

NÆM 1998:123

Fodby Sogn; Ø. Flakkebjerg Herred; Storstrøms Amt (tidl. Sorø)
Stednr. 04.05.01

Skårsamlingen NÆM 1998:123 blev i efteråret 1998 indleveret til Næstved Museum, men først i efteråret 2000 blev fundstedet besøgt.

Giver: Inger og Aage Westergaard, Bregnebjerggård, Evensvej 3, Fodby, 4700 Næstved

Skårene udgør et samlet fund fremkommet i starten af 1970'erne på den vestlige del af den markante højning "Bregnebjerg" syd for gården Bregnebjerggård.

Skårene fremkom i en stor, næsten cirkulær grube på kanten af højningens top, ca. 10-15 m SV for højeste punkt (24 m oh, jf. kortbilag). Da anlægget i sin tid fandtes, blev museet underrettet, men besøgte desværre ikke stedet.

For at undgå at strukturen blev ødelagt uden dokumentation, udgravede Inger og Aage Westergaard imidlertid selv anlægget. Dette foregik ved etapevis at grave sig ind fra østsiden af gruben i fire til fem større snit, der hver ca. omfattede 1/5 af anlægget (snittenes grænser markeret med tallene 1-4 på skitsen). Fundene fra hver etape blev holdt adskilt (y1-9, jf. fundliste). Da imidlertid keramikken fra de fire-fem opsamlinger er meget lig, og enkelte stykker sågar kan sættes sammen på tværs af opsamlingerne, må hele fundet betragtes som stammende fra én samlet opfyld. Eventuelle horisontale stratigrafier lader den angivne udgravningsmåde i dag ikke mulig at udskille.

Gruben målte ca. 4 x 4 m med en lille udposning i sydvest. Her blev der ifølge Inger Westergaard iagttaget, hvad der lignede trin. Gruben havde, ud fra den tegnede skitse (jf. bilag), jævnt skrånende sider og flad bund, der var gravet op til 0,82 m ned i undergrunden. I bundens østlige del fremkom spor, der tolkedes som stolpe- eller pælehuller, og fem steder på bunden sås ansamlinger af sten og trækul, der blev tolket som ildsteder. Langs nedgravningens sider sås i pløjelaget håndstore sten, og hele grubens indre var i bunden dækket af et sandet lag.

Anlægget indeholdt enkelte dyrekogler og en del keramik, inklusiv flere rande og enkelte ornamenterede stykker. Hovedparten udgjordes af "almindelig" bopladskeramik af mellemsvær godstykkelse (5-10 mm), hvoraf der på enkelte sås let beklaskning. Hertil kom

enkelte skår af mere finvæggede kar, herunder få med simpel ornamentik af sribede bånd og zig-zag mønster. Dateringsmæssigt må keramikken sættes til sen romertid/tidlig germanertid .

Der er formentlig for anlægget tale om en stor, regulær affaldsgrube, hvori der er blevet dumpet brændte sten, trækul og andet bopladsaffald. Omtalen af trin, mulige stolpehuller og ildstederne lader dog antyde, at der muligvis kunne være tale om et grubehus. Da disse imidlertid som regel findes i forbindelse med mere udstrakte bebyggelser og først bliver almindelige senere i forhistorien, er denne tolkning nok ikke sandsynlig.

Det skal nævnes, at der på Bregnebjergs nordlige udløber fra toppen og ned mod gården gennem tiden er blevet opløjet en del trækulsholdige pletter (sandsynligvis kogestensgruber). Af disse kunne der endnu på den nypløjede mark ved besigtigelsen 2000 anes enkelte spor, men ifølge Inger Westergaard, havde det tidligere været meget mere markant.

Endelig fortalte familien Westergaard, at der under overflyvninger af området i tørre somre er iagttaget en cirkulær struktur, omtrent på størrelse med den ovenfor omtalte store grube, på den sydvestlige del af Bregnebjerg, ikke langt syd for markdiget.

De mange iagttagelser fastslår en forhistorisk bebyggelse på den lille bakke, i hvert fald tilhørende yngre romertid/ældre germanertid, men hvis karakter ud fra de hidtidige fund ikke lader sig nøjere bestemme.

Det skal i øvrigt værd at bemærke, at der i et ca. 100 m. bredt bælte fra Bregnebjerggård og 300-400 m mod nordvest, henover det lavtliggende område, gennem tiden er blevet opsamlet en del hele og fragmenterede neolitiske økser og andre stenredskaber. Denne fine lille samling befinder sig velopbevaret på gården, hvor de fleste af stykkernes fundsted omhyggeligt er angivet på et matrikelkort.

FUNDLISTE

v. Erik Lillienfryd

y1

[Afgravning I]

1 randskår, lyst meget finkornet m. orna. (tre vandrette linjer), let buet, facetteret rand, 5 mm
1 randskår, forh. finkornet, lige afskåret, 10 mm
1 randskår, gråligt, grovkornet, afskåret fortykket facet. rand, 12-14 mm

6 sideskår, grålig grovkornet, 8-12 mm
1 sideskår, grålig finkornet, m. let bue, 5 mm
9 sideskår, lyse grovkornet, 5-10 mm
1 sideskår, lyst grovkornet, m. ru overflade, 8-10 mm
2 sideskår, grålige grovkornet, 6 mm [limet]
2 sideskår, grålige, meget grovkornet, 10 mm [limet]
1 sideskår, lyst meget finkornet, m. orna. (tre vinklede linjer), 5 mm

1 bundskår, gråligt grovkornet, m. rounding og bue på indersiden (kop), 10 mm
3 bundskår, lys grå, grovkornet, 8-12 mm
1 bundskår, lys grå, grovkornet, m. del af side, 10-12 mm

y2

[Afgravning II; Østlige del af gruben]

1 randskår, gråligt grovkornet, afskåret let fortykket rand.
1 randskår, gråligt finkornet, m. afskåret let buet kant.
1 sideskår, gråligt grovkornet, m. ru overflade og „glat bånd“, 10 mm
14 sideskår, grålige grovkornet, 3-10 mm
2 sideskår, meget kraftigt grovkornet, 10 mm

2 bundskår, grålige grovkornet, m. lille bue, 8-10 mm
1 bundskår, gråligt, m. lille kant, 5 mm
3 bundskår, grålige grovkornet, 8-10 mm

y3

[Afgravning II+III; Østlige del, midten]

2 sideskår, gråbrune grovkornet, 6-10 mm

18 sideskår, gråbrune grovkornet, i dårlig stand, 4-14 mm

3 bundskår, gråbrune grovkornet, noget medtagne, 12-14 mm
1 bundskår, gråt grovkornet, 14 mm

y4

[Afgravning III; Midten]

2 randskår, grålige grovkornet, lige afskåret (en m. svag facet), 8 mm
1 randskår, lys grovkornet, lige afskåret fortykket rand, ru overflade, 6 mm
1 randskår, lys grovkornet, ru overflade glattere nær rand, 6 mm

1 sideskår, gråligt grovkornet, 4-6 mm [limet på randskår]
1 sideskår, gråligt finkornet, svagt buet, orna. m vandret streg, 4 mm
1 sideskår, gråligt finkornet, m. tre vandrette, let buese linjer, 4 mm
1 sideskår, gråligt grovkornet, m. tre vandrette linjer, 6 mm
1 sideskår, gråbrunt finkornet, glat overflade 3-4 mm
20 sideskår, grålige grovkornet, 5-10 mm
4 sideskår, lys grå grovkornet, ru/sandet overflade 10 mm [2 limet]
11 sideskår, grå/brune grovkornet, 6-14 mm
26 sideskår, brunlige grovkornet, 4-10 mm [2 limet]

1 bundskår, gråligt meget grovkornet, 10 mm
1 bundskår, gråligt grovkornet, 10 mm
2 bundskår m. let buet kant, grålige kraftigt grovkornet, 10 mm

y5

[Afgravning III; Vestlige del, nordenden i midten]

1 randskår, gråbrunt grovkornet, lige afskåret m. facet, 6 mm
1 randskår, gråligt forholdsvis grovkornet, lige afskåret let fortykket, 6-8 mm [limet]
1 randskår, gråligt grovkornet, ujævnt lige afskåret, 5 mm
1 randskår, gråbrunt grovkornet, 6 mm

1 randskår, gråbrunt grovkornet, ujævnt lige afskåret m. facet, 6 mm
1 randskår, gråbrunt grovkornet, afrundet rand m. facet(?), 6 mm
1 randskår, gråt meget grovkornet, lige afskåret m. ujævn facet, 6 mm [limet]

8 sideskår, gråbrunt grovkornet, fu overflade, 8-10 mm [nogle limet]
2 sideskår, grålige grovkornet, 8-10 mm
1 sideskår, gråt grovkornet, let buet, 10 mm
2 sideskår, gråbrunt finkornet, let buet, 3-4 mm
5 sideskår, gråbrunt grovkornet, 1 let buet, 6-8 mm

y6

[Afgravning III; Vestlige del, under sandlaget, nordsiden i midten]

4 sideskår, grålige grovkornet, 2 kraftigt buet, 6 mm [3 limet]

1 bundskår, gråligt grovkornet, 10 mm

y7

[Afgravning IV]

2 randskår, grålige grovkornet, m. svungen bølgelinje, 8 mm
5 randskår, grålige grovkornet, lige afskåret, 8 mm
1 randskår, finkornet, lige afskåret let fortykket, 6-8 mm
3 randskår, finkornet, let afrundet, 6-8 mm
1 randskår, gråligt grovkornet, let afrundet og fortykket, 8 mm
1 randskår, grovkornet, afskåret og let fortykket, 6-8 mm
1 randskår, gråligt grovkornet, lige afskåret og let fortykket, 10 mm
2 randskår, grålige grovkornet, 4-5 hhv. 6-8 mm
3 randskår, grålige grovkornet, afrundet, 8-10 mm
3 randskår, finkornet, 4-6 mm

1 sideskår, gråligt grovkornet, m. hank, 8-10 mm
1 sideskår, finkornet, m. dobbelte linjer 6-8 mm
9 sideskår, meget grovkornet, 10-14 mm
2 sideskår, grålige grovkornet, 8-10 mm
6 sideskår, kraftigt grovkornet, ru overflade, 5-12 mm
3 sideskår, grålige finkornet, glatte, let buede, 5-6 mm
1 sideskår, gråligt grovkornet, ru overflade m. glat bånd, 8 mm

1 sideskår, gråligt grovkornet, ru overflade m. glat bånd, 8 mm
3 sideskår, grålige finkornet, 4-6 mm
14 sideskår, grovkornet, 4-10 mm
52 sideskår, grålige grovkornet, 6-14 mm

2 bundskår, grålige forholdsvis grovkornet, 8-10 mm

2 bundskår, grovkornet, 6-8 mm
1 bundskår, gråligt finkornet, 10-12 mm
1 bundskår, meget grovkornet, 15 mm
1 bundskår, meget grovkornet, 16-30 mm
1 bundskår, meget grovkornet, buet, 22-25 mm
1 bundskår, gråligt grovkornet, 10 mm
7 bundskår, grålige grovkornet, m. lille bue, 8-10 mm
1 bundskår, gråligt finkornet, buet, 4 mm
4 bundskår, grålige grovkornet, 10 mm

y8

[Afgravning V]

2 sideskår, brunlige grovkornet, m. ru overflade, 8-10 mm
1 sideskår, brunt grovkornet, forholdsvis glat overflade, 8 mm
1 sideskår, gråligt grovkornet, 6 mm
2 sideskår, gråbrune grovkornet, 6 hhv. 14 mm
4 bundskår, brune meget grovkornet, 14 mm
3 bundskår, grålige grovkornet, 5-10 mm

y9

[Østlige del]

1 sideskår, gråbrunt grovkornet, buet m. to vandrette linjer, 6-8 mm
1 sideskår, gråbrunt grovkornet, m. tre vandrette og tre vinklerette linjer, 6-8 mm
3 sideskår, grå grovkornet, meget ru overflade, 10-12 mm
1 sideskår, brunt grovkornet, let buet, 12 mm
1 sideskår, gb, grovkornet, 12 mm
1 sideskår, gråligt grovkornet, uens overflade, 8 mm
1 bundskår, gråbrunt grovkornet, 16 mm